

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
1.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : -
Toplantı Tarihi/Sayısı : 10.1.2023/30
Karar Numarası : 2023/32
Başvuran : M. S.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Tekirdağ 1 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres :

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın ceza infaz kurumunda fiziksel şiddete maruz kaldığı iddialarına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuru dilekçesi ve ekleri doğrultusunda, Ulusal Önleme Mekanizması Birimi tarafından incelemesi gerçekleştirilen başvuruda başvuran özetle:

a) 14.08.2021 tarihinde koğuşundan süngerli odaya götürülürken elleri ve ayakları ters kelepçe ile bağlı halde yerde sürüklenerek taşındığını,

b) Süngerli odanın önünde 10-15 kişilik memur grubu tarafından kendisine hakaret edildiğini ve fiziksel şiddet uygulandığını,

c) Süngerli odada üç gün çıplak vaziyette, aç ve susuz bırakıldığını, iddia etmektedir.

3. Muhatap Tekirdağ 1 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan 16/12/2021 tarihli yazılı görüşte özetle:

a) Başvuranın A-7 No.lu odada kaldığı süre zarfında diğer hükümlüler üzerinde tahakküm kurmaya çalıştığı için sürekli problemler yaşadığı, bu problemlerin psikolog ve müdür görüşlerinde giderilmeye çalışıldığı, ancak başvuranın bu çalışmalara ısrarla karşı koyması ve tavırlarını devam ettirmesi üzerine oda değiştirme mevzuatı gereğince odasının değiştirilerek yine konumuna uygun A-18 No.lu odaya yerleştirildiği,

b) Yerleştirildiği bu odada da hükümlüler üzerinde tahakküm kurmaya çalışmasından dolayı 13/08/2021 tarihinde saat 16.35'te odada kalan diğer hükümlüler tarafından darp edildiği, bu darp olayına ilişkin Tekirdağ Şehir Hastanesinden 13.08.2021 tarihinde rapor alındığı, gerekli adli ve idari işlemlerin derhal başlatılarak başvuranın güvenlik ve hastaneye gidip gelmesi nedeniyle konumuna uygun 2 No.lu geçici odaya alındığı,

c) Başvuranın A-18 No.lu odada yaşamış olduğu darp olayını Kurum yönetimi tarafından yapıldığından bahisle personele karşı husumet beslemeye başladığı, 14.08.2021 tarihinde kalmış olduğu 2 No.lu geçici odada Vardiya Sorumlusu Başmemurunu, musluk arızası olduğu gerekçesiyle odaya çağırarak, Kurum kantininden satın almış olduğu tıraş bıçağında bulunan jileti, kesici alet yaparak saldırmak suretiyle, boğazından hayati tehlike geçirecek şekilde yaralaması üzerine Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in zorlayıcı araçların kullanılması başlıklı 123'üncü maddesinde gösterilen usule göre etkisiz hale getirilerek, geçici olarak süngerli odaya alındığı,

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

ç) Memurlara karşı tehdit ve hakaretleri ile süngerli odada bulunan radyo anahtar butonlarını kırarak taşkınlıklarına devam etmesi nedeniyle kısa aralıklarla ellerinin önden kelepçelendiği, sakinleştikten sonra kelepçelerinin açıldığı, yapılan görüşmeler neticesinde taşkınlık yapmayacağını değerlendirildiği ve A-22 No.lu koridorda bulunan tekli odaya alınarak hakkında gerekli adli, idari işlemler başlatıldığı,

d) Başvuranın günlük işesinin düzenli olarak verildiği, aç ve susuz bırakıldığı iddialarının gerçeği yansıtmadığı ifade edilmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

4. 20.04.2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde, Kurumumuzun; *"Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek"* ile görevli olduğu düzenlenmiştir.

5. 24.11.2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Ön incelemenin yapılması" başlıklı 48'inci maddesine göre; *"Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur."*

6. Mezkur Yönetmelik'in "Gerekçeli kabul edilmezlik kararı" başlıklı 67'nci maddesine göre; *"Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir."*

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

7. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde belirtilen görev kapsamında başvuranın fiziksel şiddete ilişkin iddiaları konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile birlikte incelenip değerlendirilmiştir.

8. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), bir kötü muamelenin Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 3'üncü maddesi kapsamında değerlendirilebilmesi için belli bir şiddet seviyesine ulaşması gerektiğini; bu asgari seviyenin göreceli olduğunu; vakadaki muamelenin niteliği ve bağlamı, icrasının şekli ve yöntemi, süresi, fiziksel ve ruhsal etkileri ve bazı durumlarda mağdurun cinsiyeti, yaşı ve sağlık durumu gibi koşullara bağlı olduğunu ifade etmiştir (AİHM, *Bouyid/Belçika*, B. No: 23380/09, 28.09.2015, §86). Ayrıca, 3'üncü maddenin yakalama gibi bazı koşullarda güç kullanımını yasaklamadığını ancak yalnızca zaruri olması ve aşırı olmaması kaydıyla böyle bir güç kullanılabileceğini belirtmiştir (AİHM, *Vasilev/Bulgaristan*, B. No:48130/99, 12.04.2007, §63).

9. Ceza infaz kurumu personeli bazen şiddete başvuran mahkûmları kontrol altına almak için güç kullanmak ve istisnai durumlarda fiziksel olarak kısıtlayıcı gereçler kullanmak durumunda kalabilir. Bunlar, mahkûmların kötü muamele görme olasılığı açısından yüksek riskli durumlardır ve bu yüzden özel önlemler alınmasını gerektirir. Üzerinde herhangi bir biçimde güç kullanılan mahkûmlar, hemen muayene edilme ve gerekirse bir tıp doktoru tarafından tedavi edilme hakkına sahip olmalıdır. Söz konusu muayene tıp uzmanı dışındaki personelin duyamayacağı ve tercihen göremeyeceği bir biçimde yapılmalı ve yapılan muayenenin sonuçları (mahkûmun konuyla ilgili ifadesi ve doktorun bulguları dâhil) resmi olarak kaydedilmeli ve mahkûma isterse verilmelidir. Fiziksel olarak kısıtlayıcı gereçlerin aletlerin kullanıldığı nadir durumlarda, mahkûm sürekli ve gerektiği biçimde gözlem altında tutulmalıdır. Ayrıca söz konusu gereçler mümkün olan en kısa sürede çıkarılmalıdır; bu gereçler kesinlikle ceza olarak kullanılmamalı veya kullanım süresi uzatılmamalıdır. Son olarak, mahkûmlara karşı güç

kullanılan bütün vakalar kaydedilmelidir. (CPT Standartları, Paragraf 53)

10. Somut başvuruda başvuran, kendisine infaz koruma memurları tarafından fiziksel şiddet uygulandığını ve hakaret edildiğini, süngerli odada çıplak, aç ve susuz tutulduğunu iddia etmektedir. Muhatap Kurum, bu iddialara karşılık olarak; başvuranın kaldığı odalardaki diğer mahpuslarla anlaşmazlıklar yaşadığını ve sözünü ettiği fiziksel şiddetin, girdiği bir kavga sırasında diğer mahpuslar tarafından uygulandığını, başvuranın Kurumda kaldığı müddet boyunca Kurum memurlarına ve yöneticilerine karşı husumet içerisinde olduğunu, sürekli olarak tehdit ve hakaretlerde bulunduğunu, süngerli odada çıplak, aç ve susuz bırakıldığı iddialarının ise gerçeği yansıtmadığını ifade etmektedir.

11. Başvuran her ne kadar kendisine infaz koruma memurları tarafından şiddet uygulandığını iddia etse de görüntü izleme tutanağı da dahil olmak üzere Muhatap Kurum tarafından gönderilen belgelerden, başvuran için kullanılan zorlayıcı ve kısıtlayıcı araçların orantılı olduğu, oluşturulan hekim raporunda tespit edilen darp cebir izlerinin infaz koruma memurları tarafından uygulanan şiddet sonucu oluştuğu hususunun ve başvuranın hakaretlere maruz kaldığı; çıplak, aç ve susuz olarak süngerli odada tutulduğu iddialarının yeterli temel ve dayanaktan yoksun olduğu değerlendirilmektedir.

12. Sonuç olarak; ceza infaz kurumundaki tutulma koşulları bir bütün olarak değerlendirilmekle birlikte, yukarıda açıklanan nedenlerle başvuru kapsamındaki iddialar açıkça dayanaktan yoksun olarak değerlendirilmektedir. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 67'nci maddesine göre başvurunun açıkça dayanaktan yoksun olması durumunda başvuru hakkında gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir. Açıklanan gerekçeler doğrultusunda başvurunun açıkça dayanaktan yoksun olması nedeniyle "**kabul edilmez**" olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

1. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,
2. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,
3. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine, 10.01.2023 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Harun MERTOĞLU
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Üye

e-imzalıdır

Ünal SADE
Üye